

Maanitsus

Petserimaa eestlastele kimmäse sõpru
poolt kirotet.

Ilmsel kordumatuks tundus

Wälja annud Eesti Karskusefeltside Kesktoimefond.

207.

Trükitud „Postimehe“ trükitojas, Tartus.
1907.

Purjutamise kahjo.

Mis, keä uma meelt jõwwa
ei hoida, om ku mahakakut
liin, ilma müüriltä.

Sp. jón. 25, 28.

Elo ja terwüs om kõigile kallimb waran-
dus maa pääl. Ella taht igaüts loom,
kelle seo kallis Jumala arm om antu.
Ärä koolda wõi haige olla taha ei keägi. Iga-
üts taht omast elost rõõmus olla, kawwa ella,
terwe olla. Ja seo om ka õige, inemine om
jo terwest elole ja õnnele lood. A umehtigi
teedwa kõik, et inemisel eloh om rõõmupäiwi
wäega weidi, küll aga kurja ja kurwa päiwi;
kõik ohkwa, kaebase: ao halwa, aastaga waese,
elo õnnelta!

Koht to tule?

Jumal om seosama ku ennegi, ao ja aas-
taga neosama. Ole ei nemä süüdlase. A seo
tule toht, et me esi olõ hooletta, mõista ei uma
elo ja terwüst rawita, mõista ei aigu kallis
pittä. Ja pääle to omma meil weel kats suurt
ni wihasat wainlast, keä meid armetuhe waiwase
ja tapwa. Neo wainlase omma wäga kawala,

130697876

a me esi olõ rumala, anname esi hüäga nõile wainlasile henda manu aseme, a nemä riišwa me käest kõik me waranduse, me waiwaga teenitu raha perämidzeni tengani, siis me falli terwüse ja pääle to weel me elogi wõtase neo hendale.

Kes neo wainlase siis omma?

Neo omma tats pörgutuninga poiga: üts kutsutas liikwa, tõine — wiin. Wihase nemä omma mõlemba, a liikwa om nõist kurjemb. Pörgutuningas saat nõid maa pääle ja käst nõil ristiinemisi petta, nende mõistuißt pümeheßt tetta, et nemä siis sõkke meelega Jumala ära unehtasse, kõitesugumist kurja tegema nakkasse, ja et temäl kergemb olõssi nõid maa pääl tõbedega waiwada ja pääle to pörguh paluta. A me esi olõ hullu, taha ei toft aru saiia. Riisamati taha ei ka toft kuulda, miä opatu mihe kõnelase ja miä Issanda sõna liikwa ri wiina joomisest meile kuulutase. — Kae, seo tege ao halwas ja me elo õnnelta.

Joimine tege waeses. „Keda wiina sallis, to saa ei rikkas. Igauits wiinalatja jääs waeses“, kõneles tarl kuningas Saalomon (Õp. sõn. 21, 17; 23, 21). Ja to om õigehe õige. — Ku pallü om nõid, keda uma wara perämitseni tengani wiina pääle om pandnü ja esi siis omma lannü torjama! Ku

passü om nõid naiši ja latši, leä mihe purjuta-
mise peräst näläläh ja alasti itwa! — Kel omma
kõige kõhnemba hobõje ja eläja? Joodikõl! —
Kel saiswa hoone katuselta, tare külm ja saone?
Joodikõl! Kel saais nurm kewäjal külbmata, sügi-
selt kasimata? Joodikõl! — Kes käitwa säändse
muase ja katenu rõiwaga? Joodikü! — Kes
masfiwa minewal aastagal pörgufuninga pojale,
wiinale, Petšereh luustümmendkats tuhat riubli,
a esi oma perega jäiwa nälga, wallamasfu
masmalta? Joodikü! — Õigehe, joomine tege
laisas, rumalas, waešes.

Ku me seo raha, midä me wiina pääle pane,
ütte lasšaje korjasse, sis wõisfi temäga terwü
walla ärä osta, passü ilosid koolimaiju ehita, ei
olesfi ütte waešt me hulga, ei ütsti ütlesse:
maad weidi, ao halwa, elo õnnelta.

Joomine huffas ter- „Kes tännitase? Kes
wüše. ohtwa? Kes passü list-
lese? Kes kaibase?

Kel haawa ilma asjelta? Kel sinindse filma? —
Nõil, leä aigu wiitwa wiina man“, — kõnelas
jälle tarf Saalomon (Õp. sõn. 23, 29—30).
„Ärge joogu hennast täüs wiinaga, kost õnnelta
elo tule“ — ütles püha apostel Paawli (Ewef.
5, 18). Ja õigehe. Kes weidifestki om märknü,
teed, et kõik joodiku omma tõbidse, — kel pää
haige, kel tiiskus, kel püssta tjuustas, kel luu-

walo, kel kōtuwalo, ja pallü muid tōpe, — ja koolese nemä kōif warahambe tōisu. Ka joodi-
kide latsegi omma kōif tōbidse ja rumala mee-
lega. Opatü mihe, kiriku- ja kooli-oppaja ja
tohtri — kōif üttese, et neo latse henda iho ja
waimu tōpe kōif umi wanembide joomisest omma
saanü, ja to om õige: Jumal nuhkles wanem-
bide patu nõide latsti kätte kolmandani ja neljan-
dani põlweni (2 Moos. 20, 5).

Joomine om suur patt Me kuulime jo, et
ja saat hinge hukka. liitwa ja wiin om

kuradilt maa pääle
saadetü, et seoga inimesi petta ja waiwata, wae-
ses ja tōbises teta ja nõide ello hendale wõtta.
„Kurad om inemise tapja olnü alguselt“ (Joan.
8, 44). Ja õigehe: kēä purjutase, neo orjawa
kuradit; kēä uma pere eest taħa ei muret pittä,
neo omma tōise tapja; kēä latstile liikwat ja
wiina annase — omma latsti tapja; ja weel, kēä
henda terwüst hoija es, om esi henda tapja.
Al tapmine om suur patt, ja kēä pattu tege om
kuradilt (1 Joan. 3, 8). Joomine aeab war-
gile, petma, riidlema, tapma, — jelle ütlegi
- kiri, et joodikü peä ei Jumala riiki perändama
(1 Kor. 6, 10).

Ku no kēägi wasta ütlesi: Ma maitse mõni
woor sõpruga, wõi pühi ja saaja aol ütse-kats
topsikest, tee ei to minü waeses, rikku ei to minü

terwüßt ega aea hinge hukka. — A wot miä apostel Paawli ütles: „Mina firota teile, et teil peä ei seoga miägi tegemist olõma, teä welles kutsutas ja joodit om; säändsenga peä ei teie üteh söömagi“ (1 Kor. 5, 11). Ja weel: „Ärä olgü ei nõide hulga, teä wiina lafwa“ (Ep. sõn. 23, 20). Ja siis: Igäüts teed, ku weite üts seränta om ja määndse suure lahjo ta teta wõib — suure mõtfa, küla ja liina palama panna. Sääne lugu om ka wiinatopfiga, a weel halwemb liikwaga.

Nii siis kalli welle ja sõsara, mihe ni naise: liikwa ja wiin omma me wihasebä waenlase. Willand omma neo me raha ja terwüßt jo nahka pandnii, willand neid waemnu, willand meid lõõnni ja naardnii! Ku kawwa peäme weel nõid kannatama? Ku kawwa weel nõide orjaköödikit kandma? Ei enämb!

Mo, welle, maadlema! Waenlase omma küll wägewa ja wihase, ja wõitlemine nõidega rashe, a olge te esi weel wägewämba ja kawalamba nõid wõitma, ja wõit peäb teile jääma. — Lööge kiwwe wasta purust uma liikwa- ja wiinatopfi! Aeage wällä umist külist kōit, kes jedä surmarohstu müüwä! Olge julge ja mõistliku, ärä pellase, ku wast rumala teid naardwa. Ärä wõtku teägi ei ütte ainust topfi ega andku ei umi latfale, — seo om kuradi orjamine, patu töö, inemiste tapmine!

Opatu mihe omma perrä märknü, et joodikõst ja nõide latfist om kõige enam kurbategijaid, kõige enam tõbidfid, ja et joodikõde latse omma koolih passü laisemba ja rumalamba, ku kõik kõise.

Selle sis, welle, teä ella taht, teä taht, et temäl hendal ja temä latfil käsi hiiästi wõisfi käwwu, — naatge liitwaga maadlema, naatge wiinale wasta olõma! Küll sis tulese ka taewasõnnistus te pääle, küll sis kasuse te warandus, te terwis, te waimujõud — ku oma wihasse wainlase, wiina ja liitwa, olõte ärä wõitnü. Tulge kõik kokku ku üks miis, üttele meeleh, üttele kimmäse seltsi wiinale wasta, — küll sis põrgutuniga poja te eest pagehõse ja wõidu teile jätwa. A seo wõit om kallis wõit ja wõidu palk om suur, ta peräst maksab waiwa näta". — Ja sis: seo raha eest, miä enne wiina pääle panite, ostte hendile kasulisi maawärkõ raamatid, oppge nõist henda ilosat emäkeelt lugema ja kirotama, oppge henda põldu ja aida harima, henda karja kaswatama, mehidfi pidama, — küll sis näete esi, ku suur kasu tollest teile tules ja te latse ja latselatse tennawa ja õnnistase teid weel karmwa taga perrä.

Me suguwelle eestlase, Tarto ja Tallinna maal, omma seo kalli tööga meist jo karmwendehe ette ärä lannü. Kas me sis peässi nõist maha ja häbü sisse jääma? Tohi ei jeda olla!

TARTU ÜLIK...

RAAMATUKOGU

Me esi olõ jo ka eestlase, a eestlase omma kõit
wlrge mihe oppma ja wainlasiga maadlema.

Edasi sis, welle, edasi!

Ots ja surm tulgü liitwale ni wiinale, elo
ja õnnistus meile ja me latfile!

Perä-otsal tunnistagõm weel tenno ja titust
me wanembile, keä mitu sada aastaga siin Pet-
seri maal setu ja poluweritsi nimme kandnii,
pümehet orja-ello elänii, a iks umehategi eestlasis
jäänii ja uma ilosa Gesti keele ja puhta Gesti
waimu meile perändusest jätnii. Nemä jätiwa
meile kallimba waranduse, jäti kõit, miä nõid
jätta oli, ja küsise no meilt, et me peäme nõid
rawitsema, nõid weel kallimbast tegema ja weel
puhtambast nõid umi latfile jätma, ku nõid umi
esädelst esi olõme saanü. Seo om me õndsate
wanembide sohwinine ja tahtmine ja me peäme
temä täitma. Selle ütlemis jälle:

Edasi, welle, walgusele!

Jäägu ei keägi enne waiti, kunni me suure
wainlase — wiin ja liitwa ja pümeheis — meilt
wällä ei ole aetü ja me uma ilos Gesti keel
me koolih ja kirikuh helisema pandii! Ku
jõwwame seo hendale saiia, sis om kallis wõit
me läeh ja seo wõiduga wõib pääle tolle kõit
saiia, mis me taha, mis eloh tarbist.

Edasi sis, welle, walgusele!

